

Kubai vonal

VISSZHANG - LIX. évfolyam, 11. szám, 2015. március 13.

Március 6-án jelent meg a hír, hogy az amerikai igazságügyi minisztérium vádemelést tervez New Jersey demokrata szenátora, Robert Menendez ellen. A politikus korrupciós ügyeiről már korábban is röppentek fel sajtóhírek, vizsgálat is folyik, de Obama adminisztráció lépése mégis meglepő, hiszen a szenátor Obama párttársa, ráadásul nagyhatalmú és befolyásos politikus, a Szenátus külügyi bizottságának volt elnöke.

A 61 éves Menendezről nem sokat hallottak Budapesten, pedig az utóbbi években igencsak közeli kapcsolatokat ápol a magyar kormánypolitikussal.

Azzal gyanúsítják, hogy nagy értékű ajándékokat fogadott el, és azokért cserébe üzleti és más előnyökhöz juttatta ismerőseit. Menendez elutasította a vádakát, lejáratozó hadjáratról beszél. A hatóságokat különösen az a kapcsolat érdekli, amelyet egy floridai szemorvossal, Salomon Melgennel ápol, és akit szintén sokmillió dollárral vádolnak. A szemorvos fizette a szenátor utazási költségeit, sőt, állítólag prostituáltak is szórakoztatták őket. Egy másik ügyben, William és Roberto Isaias ecuadori testvérpár összesen 110 ezer dollárt adományozott kampánycéljaira, ezután a szenátor elősegítette letelepedésüket Floridában.

Menendez a „szabálytalanságok” egy részét elismerte, és sok tízezer dollárt már visszafizetett. Ha a korrupciós vádak igaznak bizonyulnak, Menendezre börtönbüntetés is várhat.

A szenátor az Orbán-kormánynak is értékes szolgálatokat tett azzal, hogy ő volt az egyetlen befolyásos demokratapárti politikus, aki az utóbbi években szóba állt velük. Minderről keveset írt eddig az amerikai sajtó, de egy esetleges bírósági tárgyaláson sok minden kiderülhet. Menendez kubai származású, és ennek fontos szerepe van magyar kapcsolataiban.

Már a Gyurcsány-kormány is rendszerváltozást sürgetett a kommunista Kubában, és támogatta Fidel Castro ellenzékét. A magyar pártok egymást licitálva támadták a havannai kommunistákat, Kóka János egykori SZDSZ-elnök 2007 nyarán a *Miami Herald* című floridai lapban publikált cikkében a kubai „demokratikus rendszerváltást” mellett állt ki, és kijelentette hogy pártja készen áll arra, hogy megossza a rendszerváltással kapcsolatos magyar tapasztalatokat a kubaiakkal.

Az MSZP-s Göncz Kinga szerint morális kötelesség a kubai ellenzék támogatása; az SZDSZ-es Eörsi Máttyás is Kubába utazott, még az MDF-es Dávid Ibolya is találkozott kubai ellenzékiekkel. Az is szóba került, hogy Magyarország befogad 30 kubai politikai disszidentet.

Kellemesen meglepődtek azok a kubai származású amerikai honatyák is, akik 2007-ben Budapestre látogattak, köztük Mario Díaz-Balart republikánus és Albio Sires demokrata képviselő. Míg sok uniós országban fanyalogva hallgatták az amerikaiak kommunistaellenes retorikáját, szkeptikusak voltak a Kuba-ellenes amerikai gazdasági embargó hatékonyságát illetően, addig Budapesten igaz barátokra találtak.

Legjobban Orbán Viktor kommunistaellenes kirohanása lepte meg őket, hasonló megnyilatkozást a McCarthy-korszak óta Amerikában nem lehetett hallani. Orbán beszéde után a demokrata Albio Sires megkérte egyik republikánus kollégáját, hogy szólaljon fel, de az csak a fejét ingatta, és a mikrofon elé lépve ennyit mondott: „We speak as one”, azaz „Mi egyként szólalunk meg”. A dinamikus Orbán belopta magát a Castro-ellenes amerikaiak szívébe.

Már miniszterelnökként, 2011 februárjában „rátett egy lapáttal”, és egy bebörtönzött kubai orvost, Óscar Elías Biscet Gonzálezt jelölt a Nobel-békedíjra! „Ígéretet tettem arra, mindent megteszek e kiváló ember

életének megvédéséért és szabadon bocsátásáért” – írta Orbán a Nobel-bizottság elnökének.

De Amerikában akkor már más szelek fújtak. Az amerikai polgárok többségének nem tetszett a kubai gazdasági blokád, és főleg az nem, hogy amerikaiak nem utazhatnak Kubába. Micsoda badarság – dühöngtek sokan. A kanadaiak szabadon utazhatnak, milliárdos üzleteket kötnek, de az amerikaiaknak tilos Havannába utazniuk. Pedig Floridából akár át is lehet úszni Kubába!

Obama jól mérte fel a közhangulat változását, tárgyalásokat kezdeményezett a kommunista Castro-rezsimmel, és ez sok politikusnak nem tetszik. (Előzmény az *ÉS*-ben: Horvát János: *No es fácil*, 2015/1–2., jan. 9.) Ők Castro-ellenességre építették karrierjüket; Díaz-Balart és Sires képviselők is közéjük tartoznak.

Orbán Viktor tavalyi újraválasztásakor levélben gratuláltak és fejezték ki „mély meglepetésüket”, mert szerintük „a magyarok világosan beszéltek”. Felidéztek 2007-es látogatásukat, és megígérték, hogy mindent megtesznek a két ország barátságának további erősítése érdekében. Értékes dicséret volt ez Amerikából, és nem is maradt jutalmazatlan. Tavaly októberben Németh Zsolt, az Országgyűlés külügyi bizottságának elnöke Washingtonba sietett, és a Magyar Érdemrend tisztí keresztjét adományozta Díaz-Balart-nak. Az elismerés kiemelte, hogy az amerikai politikus „megbízható támogatója az Orbán-kormánynak, amellyel megtalálta a közös hangot a kommunizmus elleni közös harc melletti elkötelezettségben”. Egyébként a Castro-ellenes Díaz-Balart éppenséggel Fidel Castro rokona; nagynénje Fidel első felesége volt!

Sires úr pedig New Jersey államában képviselő, ugyanott, ahol jó barátja, az ugyancsak kubai származású Menendez nagyhatalmú szenátor. Nem meglepően Szapáry nagykövetnek sikerült Menendez közelébe férkőznie, és 2012 nyarán már boldogan jelentette, hogy találkoztak és sikeresen tárgyaltak. New Jersey politikai kultúrája legendásan korrupt, gyakran idézik Bob Dylan híres dalszövegét „In Jersey everything’s legal, as long as you don’t get caught.” (Jersey-ben minden legális, amíg le nem buksz.)

Ugyanazon év októberében Szapáry nagyszabású (és méregdrága) 1956-os ünnepséget szervezett *56 at 56* címmel. Az 1956-os forradalom 56. évfordulóját, valamint az magyar–amerikai diplomáciai kapcsolatok 90. évfordulóját együtt kívánta megünnepelni egy gálán. Charles Gati, a magyar származású amerikai professzor megjegyezte, hogy jelentős demokrata kormánypolitikus nem jelent meg a rendezvényen, néhány republikánus személyiségen kívül senki nem hajlandó a magyarokkal mutatkozni.

Szapáry a *Magyar Nemzet*ben mérgesen cáfolta Gati megállapítását. Kifejtette, hogy New Jersey demokrata szenátora, Robert Menendez „nagyon szép” videoüzenetben emlékezett meg az ’56-os eseményekről. Valóban, Menendez megmentette Szapáry gálarendezvényét.

A szenátor 2014 áprilisában ismét kisegítette a magyar diplomáciát. A Jersey Cityben található Liberty Science Centerben *Beyond Rubik’s Cube* (Túl a Rubik-kockán) címmel kiállítást rendeztek, és annak megnyitójára maga Áder János államelnök utazott az Egyesült Államokba. Áder évek óta próbál kapcsolatokat teremteni amerikai politikusokkal, egy évvel korábban „magánlátogatáson” volt Amerikában, de egyetlen politikus sem volt hajlandó fogadni őt.

A Rubik-kiállítás megnyitóján Menendez szenátor is megjelent, és beszédében melegen üdvözölte Ádert, sőt kiemelte, hogy mindezt a Szenátus külügyi bizottságának elnökeként teszi. Komoly eredmény volt ez az elszigetelődött magyar diplomácia számára. Fürjes Balázs kormánybiztos, Félegyházy-Megyesy *Jenő miniszterelnöki tanácsadó* és Szapáry boldogan fényképezkedett Menendezzel.

Éppen 35 évvel ezelőtt ítélték el csalásért az ugyancsak befolyásos, néhai Harrison Williams szenátort. Ő néhány évet börtönben is lehúzott, de azóta egyetlen szenátor sem került oda.

Williams szintén New Jersey állam szenátora volt.